

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Quinam cœlitum præcipuè colendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

vix liberum ullum tempus aut solutum foret, si huma-
na calamitates illorum continuè felicitati obstarent.
Sic & alii Caelites æternis deliciis immersi, vix mutuos
in se aspectus fletere auderent, si hac reciprocari amo-
ris benevolentia, à divinis amplexibus abstraherentur.
Somnia sunt hæc, quæ nostros mores affingunt cælo, &
quod terra patitur, id fieri putant inter sidera. Alii mo-
res supra nos sunt, & vitæ ratio nostræ longè dissimili-
ma. Beatissimæ cum Angelorum tum hominum men-
tes, in eo quem nunquam videre desinunt, dilucidè vi-
dent, quæ ad illos pertinent omnia, tanquam lineas in
suum centrum coeuntes, cum inferior hic mundus per-
fectè contineatur & distinctè representetur in arche-
typo illo infinitæ capacitatis mundo. Gregorius de An-
gelis: Interius, inquit, exteriusque sciendo diffusi sunt, quia
ipsum scientia fontem contemplantur. Quid enim de his quæ
scienda sunt, nesciunt, qui scientem omnia sciunt? Et de beatis
aliis: Quia, inquit, in æternâ hereditate omnes communem cla-
ritate Deum conspiciunt, quid est quod ibi nesciant, ubi scientem omnia sciunt?

§. II.

Sed tui arietis cornu alterum retundo. Palam & li-
berrimè fatemur cum Doctore Orbis: Unus Deus,
unus & mediator Dei & hominum, homo Christus JESVS.
Hic humane gentis Advocatus, Mirabilis, Unus, Absolu-
tus est, qui suo & nomine & auctoritate loquatur.
Sed negare inferiores alios velut sequestratos & proxene-
tas, quos eò produxerit suprema Christi auctoritas, di-
vinis paginis planè non repugnat. An non Moyses sua
voce divulgans: Ego, inquit, sequestratus & medius fui inter
Dominum & vos, in tempore illo. Propter hanc eandem ra-
tionem Basilii in Nicæno Concilio secundo laudatus,
Apostolos & Martyres vocat Mediatore, eorumque
opem implorandam docet his verbis: Qui aliquâ premit-
tur angustia ad hos confugiat, qui rursus letatur, hos orat; hic
ut à malis liberetur, ille ut duret in rebus lætis. Eleganter Gre-
gorius Nyssenus Theodorum clarissimum martyrem
obsecrat, ut immanitatem Scythicam armatorumque cu-
neis Orienti jam imminentes suis precibus avertat: Ut
miles, inquit, pugna pro nobis, ut martyr pro conservis utere li-
bertate loquendi &c. Admonet Petrum, excita Paulum, Ioan-
nem item theologum ac discipulum dilectum, ut pro Ecclesiis
quas constituerunt, sint solliciti. Chrysostomus, Regum &
Principum, Constantinii Magni præcipuè pietatem in
Divos dilaudans: Et ille, inquit, qui purpuram gestat, ad se-
pulchra illa se confert, ut ea exosculetur, abiectione fastu stat
supplex, sanctosque obsecrat, ut ipsi apud Deum prosequantur.
Sed mens mihi non est præsecutorum Patrum, qui luculen-
tè idem testantur, syllabum hic texere. Quod si censura
sit ingeniorum, issego facillè crediderim, quibus persuasum
est, neminem ullum Origenis aut Augustini inge-
nio par unquam habuisse. Igitur quid Origenes, quid
Augustinus hac in re sentierint, narratione brevi, sed fi-
delissimè pandam. Origenes: Incipiam, inquit, me genibus
prostrare & deprecari universos sanctos &c. O Sancti Dei,
vos lacrymis & sletu pleno dolore deprecor, ut prociatis misere-
cordiis ejus pro misero &c. Hec mihi, Pater Abraham, depre-
care pro me. O beate Iob vivens in perpetuum apud Deum, &
victor permanens in conspectu regis Domini, ora pro nobis. Au-
gustinus multò clarissimè hanc in Divorum poscendâ
ope religionem firmat, & Iobi verba sic interpretatur:
Misereamini mei, saltem vos amici mei. Angelos videtur postu-
lare, ut pro eo deprecantur, aut certe sanctos ut pro penitente
orent. Et Augustinus ipse Divi Cypriani auxilium implo-
rans: Adjuvet itaque nos, inquit, orationibus suis in istâ carnis
mortalitate, tanquam in caliginosâ nube laborantes, ut donan-
te Domino, quantum possumus, bona ejus imitemur. In opere
illo nobilissimo de Civitate Dei, hanc formulam con-
fecta precectionis (O Sancte, memor esto mei) ore omnium
Christianorum usurpari affirmat his verbis:

Quique sui memores alios fecere merendo.

Prorsus tanquam eis diceret, quod frequentatur ore
Christiano, cum se cuique Sanctorum humilis quisque
commendat & dicit, Memor esto mei, atque ut id esse possit,
promerendo efficit. Et: Cum itaque recollit animum ubi sepulchrum
sit carissimi corporis, & occurrit locus nomine martyris venera-
bilis, eidem martyri animam dilectam commendat recordantis
& precantis affectus. Ideo idem Augustinus, ad sublidium
à constantissimo martyre Stephano petendum hortatur, facilis enim orationes illius pro orantibus quam
pro lapidantibus admittendas. Et: Injuria est, inquit, pro
re pro martyre, cuius nos debemus orationibus commendari.
Nam, Sanctorum martyrum orationibus propitiatur Deus pec-
catis populi sui. Omnes martyres qui cum Deo sunt interpellant
pro nobis. Non transeunt eorum interpellationes, nisi cum trahit per
gemus noster. Gaudeant de vobis qui orant pro vobis. Num
tibi, Gerarde, solem claro meridie illustrioribus radiis
vis allucere? nihil capis, qui hæc non capis.

§. III.

Quod tertio loco divinas paginas requiris, en di-
etorum testes. Vates Hebræus Baruch: Domine Deus
omnipotens, inquit, Deus Israel, audi nunc orationem mortuorum.
omnium Israel, & filiorum ipsorum qui peccaverunt ante te. Ob-
serva mihi verba, orationem mortuorum. Ergo etiam mor-
tui orant: Utique, sed ii qui jam vivunt supra cæculos
illas stellarum plagas. Laudatissimus dux, Judas Machabæus
per quietem vidit Oniam Pontificem passis manibus
pro populo supplicentem. Proximè hunc alius senio
& majestate venerandus assistebat, quem Onias velut
digito designans: Hic est, inquit, qui multum orat pro populo.
& ipsa universa sancta civitate, Hieronimus propheta Dei. Quia
& ipse purpuratus epulo in flammis pro fratribus ro-
gat, ne & ipsi veniant in locum illum tormentorum: Et Pe-
trus ac Paulus in summis beatorum delicias, jam ex toto
securissimi, tacebunt? Hoc sensu Hieronymus ratioci-
natus: Sanctus Paulus Apostolus, inquit, ducentas septuaginta
sex animas sibi dicit in navi condonatas, & postquam resolutus
esse cepit cum Christo, nunc ora clausurus est, & pro iis, qui
in toto Orbe ad Evangelium suum crediderunt, nutre non po-
terit? Divino pariter imperio Iobi tres cognati ad Jo-
bum sic ablegantur, Sumite vobis septem tauros, & septem
arietes & ite ad servum meum Iob, & offerre, holocaustum pro
vobis, Iob autem servus meus orabit pro vobis: faciem ejus susci-
piam, ut non vobis imputetur stultitia. Ergo numinis iram
mitigabit homo, etiamnum sceleribus obnoxius, & ci-
vis jam celo donatus, jam Numini proximus, id non
possit? Tot in celo potentissimi oratores nullam mor-
talitati nostræ gratiam exorabunt? tam copiosa fra-
grantiæ nubes factoribus nostris mederi non poterunt?
quid autem sunt calitum preces, nisi odorum suavissi-
ma congeries? Hoc eis nomen tribuit beatissimus Joan-
nes, &: Habentes, inquit, singuli citrillas & phialas aureas
plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum. Ergo,
Gerarde, hæreticam larvam quam sumpteras, jam tuto
ponere licebit iterum, & certam Divorum opem agno-
scere. GERARDE. Si ergo Caelites colendi, an non cum
delectu id faciendum? an non alii præ aliis veneratione
afficiendi? num alius alio non sublimior est in sedibus
Beatorum?

CAPVT III.

Quinam Caelitum præcipuè colendi.

POLYCHRONIVS.

Hic videri possumus in ipso limine offendere & er-
rare, dum quærimus ne erremus. Audio scripto-
rem sacrum qui moneat: Noli etiam inquirere de meritis
Sanctorum, qui alio sit sanctior, aut qui maior fuerit in regno
celorum? Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hoc vel illi
ampliori

ampliori affectu, sed humano potius quam divino. Magnum est vel minimum esse in calo, ubi omnes magni sunt, quia omnes sunt Dei vocantur. Sed pace tuâ, ô magne, & ô sancte scriptor, præceptis tuis nil refragatur nostra quæstio: Non illorum dignitates distinguere, sed nostrum obsequium instruere animus est. Nec malè hic credam, me omnium voce loqui, si dicam secundum Christum Jesum qui orbem restauravit suo sanguine, matrem Christi, & beatissimas illas mentes, Angelos præcipuè esse venerandos. Hoc ratio, hoc auctoritas sacræ paginæ, hoc priscorum Patrum volumina, hoc omnis antiquitatis consensus docet. Sit, qui neminem Divorum norit, matrem Dei, Deoque proximum famulatum, Angelos ignorare non potest. Non nescio Chrysostomum in beati Pauli tutelam misisco affectu transisse, cuius & iconem in suo musæo assidue oculis voluit obversari. Scio Sanctos Philippum & Joannem Baptistam à Theodosio Imperatore præcipuè veneratione cultos. Novi Paulum Elcanum Sancto Nicolao & sanctæ Catharinæ devinctorem quam Divis aliis. Non me later à beatâ Elisabethâ Hassiæ Landtgraviâ, Joannem Evangelistam in Divum tutelarem adscitum; & regem Angelorum Edwardum, nulli hujus Apostoli nomine petenti, quidquam negare solitum. Non ignoro Hungum regem Piætorum divo Andree, Carolum Siciliæ regem divæ Magdalene, Constantiam Constantini Imperatoris filiam divæ Agneti virginis, Zimisiam Imperatorem divi Georgii & Theodoro martyribus, Urbanum II. Pontificem divo Benedicto singulariter devotum extitisse. Pari ratione alii alios sibi patronos delegerunt. Omnes bene & piè. Sed neque noster, puto, errabit amor, si præ Divis aliis omnibus, ad Beatissimam Virginis, Dei matris, sanctorumque Angelorum patrocinium confugiamus. Gerarde, si piè vivere & sanctè mori in animo nobis est, à matre Dei & ab Angelis deprecationem efflagitemus: perire non potest qui tales sibi conciliaverit patronos. Ita ego quidem inter Cælices, Matrem Domini, & sanctos Angelos singularibus obsequiis censeo nobis in amorem devinciendos. Utrumque paulò explicatius nunc doceo.

§. I.

Virgo beatissima, Dei mater MARIA, nullius preces aspernatur, in omnes beneficiorum dives est. Quò major rogantis est miseria, hoc amplior dantis misericordia. Pulchrè & cum sensu Bernardus ipsam, inquit, sequens non deviat: ipsam rogans non desperat; ipsam cogitans non errat; ipsa tenente non corrumpitur; ipsa protegente non metuit; ipsa duce non fatigatur; ipsa propitiâ pervenit. Ille solus hujus virginis laudes sileat, qui fideli prece appellatam suis necessitatibus senserit defuisse. Illud in hac Virgine admirandum, & opulentissimæ gratiæ illustrissimum argumentum. Ad eò in hujus Virginis vultu & augusta venustas, & verecunda Majestas certabant, ut vel solo aspectu, vel ipsis tantum oculis etiam muta concionatur, & aspicientis se animo castissimam flammam subiceret. Neque solum omnes sui spectatores, ad pudicitiam mirificè accendebat, verum etiam si quid obseceni ignis in spectantium mente sæviret, protinus suo vultu, velut frigidâ, extingueret. Auctores hujus & testes complures sunt. Hinc forsitan antiqui Patres, contra carnis maligniores illecebras, Virginis hujus imaginem, velut virtutis speculum, aspiciere, tam potens quam suave remedium contebant. Hinc illa Clarevalensis Præfatus assidua exhortatio. *Respice Stellam, voca MARIAM.* Proxima Numini hac Virgo est, quæ Numen peperit, quæ terris Deum dedit. Cum hanc Virginem laudamus, feliciori encomio ad Deum assurgimus. Et quam laudem hac Virgine dignam humani oris paupertas reperiat? Sole clarior, Lunâ pulchrior; cælum premit, sideribus cingitur. Verè hortus conclusus, & pa-

Tom. I.

A radibus voluptatis, in horto floridior, & paradiso amœnior est. Propinquo Numine potentissima, virginis flore pulcherrima, in totâ rerum universitate eminet, quam pulchra tam benigna, quam potens tam propitia. Ut Deum caperet, cælum major esse debuit: sic Deum concepit utero, & enixa est, ut cælum in terram traheret, & castissimis visceribus auream immensamque cæli majestatem vinciret.

At cum de Virgine hac dixerimus omnia, tacuisse plura videbimur innumeris & æternis virtutum facibus collucet. Quidquid præconii & laudis, quidquid ornamentorum & nominum per quoscunque titulos ingressi, in hanc Divam congesserimus, majus tamen elogium non suppetet, quam unum illud naturæ ipsi obstruendum, MATER & VIRGO, Mater Dei, Virgo perpetua, Virgo sine exemplo, Virgo sine pari, omnibus antistans, nec primam habere similem visâ, nec sequentem; inter sanctas sanctissima, inter putas purissima, cælestis prodigium, Virtutis speculum, Mundi miraculum, Orbis utriusque gaudium.

§. II.

Vaticinatur olim de se Virgo beatissima: *Beatam me Luc. cap. 1. dicent omnes generationes.* Ab ævo in ævum licerit. *vers. 48.* Vel hostes tui, ô Virgo! præconium tuum augebunt. Tu illa regina cæli, terræ, maris. Tu Angelorum hominumque domina. Tu fons misericordiæ uberissimus. Tu intermerata mater, & humani generis sospitatrix perpetua, semper fovendis mortuâs munifica, dulcem matris affectionem miserorum casibus dispensas. Nec dies, nec quies ulla, ac ne vix momētum quidem tenue tuis transcurrit beneficiis otiosum, quin eos qui tuam opem in clamant, mari terræque protegas, & depulsis vitæ procellis salutarem porrigas dextram. Te superi colunt, ob servant inferi. Tu solem illuminas, Orbem exilaras, tartarum calcas. Tibi respondent sidera, ancillatur terra, serviunt elementa. Supra te nihil nisi Deus est, infra te est, quidquid Deus non est. Tu luna ab illo sole proxima. *Beatam te dicunt omnes generationes.* Quot enim librorum volumina, quot per orbem templa, quot divites templorum aræ, quot sacundi tituli ac donis parietes, quot sacrorum hominum cætus, quot piorum juvenum sodalitia te colunt, tuas laudes commemorant, tuis honoribus deferunt? *Beatam te dicunt omnes generationes.* Omnibus retro sæculis, omnes hominum ordines, ubique terrarum & locorum te Domini Matrem, religiosissimo cultu venerantur. Una ubique Virgo es, sed materni diviniq; affectus ignem locorum varietate multiplicas, templa ornas, scholas erudis, domos protegis, imple Orbem beneficiis, virtutibus, gratiis, miraculis. Nimirum ab uno jubate innumeri emanant radii. O stella maris, quot naufragos servasti? quot perditos in salutis regnum revocasti? Mater es omnium qui cupiunt esse filii. O Magna! ô Admiranda! quæ in omnes esse benefica per te vis, per filium autem potes: ô verè animatum cælum! ô abyssus gratiæ! ô Mater Dei! Nemo hanc matrem coluit, & servus fuit; agnosceit illa nomen suum amabile, & in cultores derivat: reddit affectum, & filios appellat.

Et hanc Divam, Gerarde, præ Divis omnibus colamus, assiduâ sed non perfunctoriâ pietate. Totis, inquit Bernardus, medullis cordium, totis præcordiorum affectibus, de Nativitate, votis omnibus MARIAM veneremur, quia sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per MARIAM. Si viæ duces hîc quaeris, si exempla desideras, sanctissimos homines, augustissimos Imperatores, Reges, Principes, Virgini Matri devotissimos, his ipsis veltigiis præeuntes observa, & sequere.

At Angelorum Reginam tantò potentiùs nobis demerebimur, quantò studiosiùs & Angelos reverebimur. Huc Ambrosius digitum intendens: *Obsecrandi sunt, inquit, Angeli pro nobis, qui nobis ad præsidium dati sunt.* *Ambrosio. 10. 4. de Virgine.*

L I

§. III. GER.

§. III.

GERAR. Mihi sane placet, quod una & Angelos, & Angelorum Regnam à nobis coli oportere doceas. Regna cæli supra omnes Angelorum ordines sublimis, illis præfideri per Angelos ergo transcendendum est ad eorum dominam sua vota contendenti. P. O. L. Torus hoc sentio, beatissimam Virginem ab eo rectissime coli, qui & Angelorum amicitiam ambiverit: & quisquis Angelos amaverit, Regnam eorum utique amore pro-

Lib. 3. sim. Vir. cap. 12. & cap. 13. B. V. Maria & SS. Angeli singulati veneratione afficiendi.

Angeli tutelari erga nos cura.

Discipuli quantumcunque refractarium suo non excludit.

sequetur. Guillemus Baldefanus, scriptor insigniter eruditus & pius hoc ipsum diserte docet, ante Celites alios omnes, beatissimam Matrem Virginem, & secundum hanc, purissimos illos genios, nobilissimos cæli ephēbos, Angelos, veneratione singulari afficiendos. Multum deest tamen suo quisque tutelari Angelo. Hic nobiscum quasi nascitur, & ad cunabula nostra mox vigilare non deditur. Hic nutrice fidelissimam longe superat, & instantem sapius, quem nutrice negligentia necaret, tutissimis manibus (sic loquar) excipit. Post cunas custodit, pædagogum agere, vile sibi non putat. Semina maxime & veluti fundamenta virtutum, præalto affectu infundere clientulo suo laborat. Simul vitiorum averfanda in fœditatem proponit, intemperantiæ, mendacii, fraudis, inobedientiæ, libidinis turpitudine, velut infolentia prodigiorum extertit, fastidium præmiique virtutis monstrat: præcipue vim Numinis venerari docet, nunc beneficio, nunc vindictâ suspiciendam. Et hoc ipsum, Non atroci aut molesta ratione urget. Suavissimis impulsibus, hæc prima rectæ disciplinæ initia, in sui clientis animum stillatim transfundit. Ubi lenibus his rudimentis pueritiam initiavit, ad virilem cautelamque virtutem exhortatur.

Quod verò admirandum, & in summis beneficiis æstimandum, quantumcunque indocilem & refractarium discipulum sit nactus, eum tamen magisterio suo non excludit, sua ope non destituit, non subtrahit saluberrimos instinctus, diurnas nocturnasque excubias non laxat, non subducit se; hominem quantumvis improbum & contumacem ad usque supremum halitum constantissime tueri & erudit.

O mi Deus, o mi amantissime Tutor Angele, quantis beneficiis per momenta pæne singula obruimur, nec sentimus, incogitantis animi stupore defixi moriamur ingrati!

§. IV.

Nos misellos, viles vermiculos, tanti Deus ælimat, ut jugi caltrorum incincti providissime nos tueratur. Basilus Magnus, illud regi vatis, immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, sic exponens: Omni, inquit, in Christum credenti Angelus assignatus &c. Considera igitur quanta sit Angelorum natura, quoniam universo exercitui, & castris numerose hominum multitudinis unus assignatur Angelus. Ob magnitudinem itaque eius qui te custodit, castra tibi munitionesque præbet Deus: propter Angelum verò virtutem, veluti circumvallat te undique securitate, quæ est per illum.

Nulli celites in facris voluminibus crebrius laudantur quam Angeli.

Quot ergo nominibus huic caltrorum vigilantissimæ fidelitati obstringimur? Et quinam Celites in præcænovæque legis facris voluminibus crebrius laudantur quam Angeli? Non est liber à divinis, qui Angelorum elogia non recitet: Angeli per tota biblia largissime commendantur. Vix quidquam olim patravit Deus, quod effectum non sit actoribus Angelis, qui semper vigilantissimis studiis nostram salutem curant. Et hæc, mihi crede Gerarde, causa fuit cur me ipsum Angelis arctissima devotione in omnem vitam strinxerim. Non reperio per omne cælum nec plures numero, nec origine nobiliores seu ministros Numinis, seu amicos. Ab his mihi tibi que omnem benevolentiam fidelissimè pollicor. Angelorum in nos beneficia & plurima sunt, &

A & maxima sunt, & sunt perpetua. Nihil eis sordet in ministeriis & obsequiis erga nos, dum pro sint nobis.

Et num me periturum trepidem, si pro me in extremis constituto, jam jamque animam acturo, infinita pæne millia Angelorum, ad mortis precibus Deo fiant supplices: Num in hoc tribunali salutarem mihi litteram non exorent, tot apud iudicem gratiosissimi deprecatores? Num causa mea alioqui non bonæ diffidam, si tantos habeam advocatos & Oratores? Ita dico: beatissimæ Virgini & Angelis amicus, perire non potest, nisi quem ipsa pereundi libido præcipitat. Non perit illis, nisi qui prius ipse sibi.

§. V.

Illud tamen unum hic monuerim, quod à præfco Philosopho discamus. Epictetus, ille origine quidem vilis, ac debilis corpore, sed mente nobilissimus, & qui inter omnis ævi lumina refulsit, cuius lucerna fictilis, illo mortuo, mille drachmis, seu, centum philippeis venit, in memoriam & honorem viri, & ob divinas scriptiones, quas ad lucernam illam elucubravit: non est sane inter præfcos illos qui bonam mentem magis aut trahant aut formet, tam docta scriptis, tam & salutaria. Hic, inquam, philosophus de tutelari Angelo discens: Procuratorem, ait, unicuique addidit, genium cuiusque, eumque illi custodendum tradidit, & talem quidem qui nec dormiat nec decipiat. Cum igitur fores clauseritis, & conclave tenebrosum effeceritis, cavete, ne unquam dicatis vos esse solos; neque enim estis, sed Deus intus est, vester genius intus est. Non erubescimus ad has voces, Gerarde? hoc viderit philosophus in illius ævi tenebris? ita Deum, ita custodem Angelum præsentem esse monuerit? Nos Christiani, nos beatissimæ Virginis sodales, tam insanā libertate in veritum ruamus, ac si Deus, ac si custos Angelus longissime remoti, nihil nostri sceleris arbitrantur? O temeritatem furialem! O impure, o libidinose, quisquis es, quid impium illud solvs svm, in lascivam turpitudinem te animar? ah, cogita, ubicunque es, nusquam solvs es. Quibuscunque vel tenebris vel latebris regaris, nunquam solvs es. Habes tui sceleris vel secretissimi spectatorem Deum, & custodem Angelum, & cum quidem custodem (uti Epictetus) qui nec dormiat nec decipiat. Ergo attende tibi, & obsecraturum cogitationum vel primos aspectus exhorrele: Non es solvs, etiam cum solas cogitationes animo versas, Deus intus est, intra tuum animum præses est, libidinem tuam omnem vellarentissimam cernit. Ah, non solvs es, ubique deprehensus es; ipsa te conscientia nusquam deserit, ubique comitatur, omnium actionum tellis & accusatrix: nusquam solvs es.

CAP V T IV.

Quanam potissimum ratione colendi Celites.

Non est dignior litatio sanctis, quam Sanctorum imitatio. Satis illos coluit, quisquis imitatus est. Augustino teste, summa religio est, imitari quod colimus. Atque: Si ad confortium, inquit, Sanctorum martyrum pervenire volumus, de imitatione martyrum cogitemus: Solus enim martyr, exhortationes martyriorum sunt, ut imitari non pigeat, quos celebrare delectat. Neque arduum nimis videatur, eos qui hac viâ præcesserunt, eadem & sequi. Illi ipsi jam beatissimi celites iidem, quibus nos venerant, eandem quas nos, molestias fenserunt, & sæpe majores; ab iidem hostibus impugnat, similibus illis ad vitium & vitati, iidem nobiscum periculis obnoxii, nec aliis quam nos suppliciis & penis castigati, neque ipsis pectus ferro aut chalybe stertit; corpus eorum æque ac nostrum fragile, & ad omnem injuriam projectum, tam